

Selvitys muuttuneista metsänhoitokäytännöistä

31.3.2026

Imatran kaupunki on takavuosina sallinut varsin vapaan toiminnan kaupungin metsien käytössä. Kaupunkilaiset ovat saaneet keruulupia kuolevien ja sairaiden puiden poimimiseen sekä tehneet muutenkin pieniä metsänhoitotöitä. Vastike on ollut polttopuu tai yhdistyksille suuremmissa siistimistöissä rahallinen korvaus, kun toimenpiteet on tehty talkootöinä.

Kaupunki on vakuuttanut talkoolaiset, mutta yksittäisen polttopuun kerääjän tai tekijän osalta vakuutusurva ei ole yksiselitteinen. Rahallinen korvaus yhdistykselle talkootyöstä on ollut mahdollinen, kun palkkio menee yhdistyksen yleishyödylliseen toimintaan. Polttopuun kerääjille vastike on ollut polttopuuta.

Aiemmin sovelletussa käytännössä kaupungin metsätoimihenkilö näytti kysyjille kohteet ja palavereissa sovittiin, mitä metsässä voidaan tehdä. Enimmillään kerääjiä oli toistasataa kesäkauden aikana. Kerääjien ottamat puutavaramäärät olivat muutamia kuutioita eli tyypillisesti se määrä, mikä menee omakotitalossa lämmityskauden aikana. Joissain tapauksissa puuta liikkui myös enemmän.

Metsä-Matin eläköidyttyä parisen vuotta sitten, ei tätä ohjaavaa resurssia ole kaupungilla enää ollut. Nykyään kaupungin metsiä hoitaa sopimuskumppani CareliaForest Consulting Oy. Yhtiö laskuttaa kaupunkia kaikista tekemistään toimenpiteistä. Polttopuiden keruulupien kohdalla tämä tarkoittaa sitä, että kaupunki maksaa siitä, että ulkopuolinen taho hankkii maisematyöluvut, tekee hakkuuilmoitukset, ohjeistaa keruun, valvoo työmaan toteutuksen ja käy näyttämässä maastossa kohteet kerääjille.

Ohjeistaminen ja luvittaminen maksaa kaupungille suunnilleen saman verran kuin, mikä on kerääjän saaman polttopuun arvo, jos vastaava erä ostettaisiin polttopuunmyyjältä valmiina klapeina. Sen lisäksi yhtiön vastuulla on kerääjien työturvallisuus sekä toimenpiteen luvanmukaisuuden valvonta.

Nykytulkinnan mukaan kaupungin ja kerääjän välille syntyy työsopimus, kun tehtävästä saa vastiketta. Vaikka vastike on tässä tapauksessa polttopuuta, tulkitaan se joka tapauksessa sellaiseksi työsuhteeksi, mikä velvoittaa kaupunkia huolehtimaan kerääjien ja ulkoilijoiden turvallisuudesta. Myös muita työnantajavelvoitteita voi tulla tarkasteltavaksi.

Jokaisella kerääjällä pitäisi olla vähintään ammattimetsurin taidot ja moottorisahatöissä pakolliset turvavarusteet. Varsinkin lahopuiden kohdalla työ tulee tehdä parityönä. Metsälalla sattuu edelleen vuosittain kuolemaan johtaneita tapaturmia, mistä monet tapahtuvat nimenomaisesti ns. vaarallisten puiden poiston yhteydessä kuten lahoppuut ja konkelot. Näitä polttopuunkerääjät ovat tyypillisesti tehneet.

Samoin kaupungin infra asettaa omat haasteensa. Työkohteilla on usein kunnallistekniikkaa, mikä lisää kaatotöiden riskiä vahingoittaa julkista omaisuutta tai on turvallisuusriski työntekijälle. Riskien realisoituminen edes kerran olisi kaupungille hyvin negatiivinen tapahtuma, vaikka kaupungin vakuutus sattuisikin korvaamaan vahinkotapahtuman vakuutusmenettelykäytäntöjen mukaisesti.

Kaupungille myönnettiin vuonna 2023 FSC®-metsäsertifikaatti. Sertifikaattia on toteutettu parisen vuotta ja sen aikana on saatu yksi huomautus koskien nimenomaisesti kaatuneiden puiden keräämistä.

Sertifikaatin vaatimusten mukaisesti lahopuut jätetään korjaamatta monimuotoisuuden lisäämiseksi metsissä. Uhanalaislajistostamme kolmannes on järeän kuolleen puun lajistoa. Kaupungin metsänhoidossa toimitaan niin, että sairaat puut ulkoilualueilla tehdään turvalliseksi, mutta runkopuu jätetään tarkoituksella maastoon turvaamaan lajien monimuotoisuutta. Lahopuitakaan ei enää haluta kerättävän pois maastosta.

Kaatotyön tekevät vaarallisten puiden poistoon perehtyneet metsurit. Jos kaadettu puu halutaan viedä pois esteettisistä syistä, niin se voidaan antaa edelleen polttopuun kerääjälle, joka siistii paikan.

Polttopuita voi kerätä edelleen myös hakkuutyömailta harvennushakkuukohteilla, mihin hakkuutähteet jätetään ravinnetasapainon turvaamiseksi. Ravinteet ovat lehdissä ja neulasmassassa. Runkorangat ja paksut oksat voi kerätä pois.

Päätihakkuukohteilla puut korjataan koneellisesti energiapuuksi. Se on kannattavin tapa toimia, kun oksa- ja lehtimassa saadaan poimittua koneellisesti runkojen mukana. Työkohteet päästään uudistamaan heti hakkuun jälkeen tai ainakin saman vuoden aikana. Energiapuun arvo kattaa keruukustannuksen.

Edellisten toimijoiden myöntämät polttopuiden hakkuuluvat kaupungin metsissä eivät ole enää voimassa. Vuodelle 2026 annetut luvat kerätä maassa olevia rankoja kaupungin maa-alueilta ovat voimassa vuoden 2027 alkuun asti.

Kaupunki ei enää aktiivisesti etsi kohteita polttopuiden kerääjille kaupungin lukuun. Mikäli jatkossa kaupungin omistamissa metsissä tulee alueita, joille jää kerättäväksi soveltuvia rankoja, ilmoitetaan kyseiset alueet erikseen kaupungin verkkosivuilla osiossa Kaupunkimetsät. Kaupungin pyrkimys on keskittää resurssit pääasiassa lakisääteisiin toimintoihin ja suunnitelmallisen metsänpidon ylläpitämiseen tehokkaasti.

Kohteilla, mistä poistetaan pienpuustoa, työturvallisuusasiat ovat kunnossa ja minkä kohteen siistiminen maksaisi kaupungille ammattiuurakoitsijoiden toimesta tehtynä enemmän, pyritään talkootyökokonaisuudet sopimaan paikallisten yhdistysten kanssa. Kaikki työmaat

ohjeistetaan jatkossa kirjallisesti ja niiden hoitoluvista huolehditaan etukäteen. Yhdistyksille on sallittua myydä edelleen talkooalueelta mahdollisesti syntyvät polttopuut.

Mikäli huomaat kaupungin metsissä ulkoilijoille tai omaisuudelle vaarallisia puita tai haluat ilmoittaa yhdistyksesi talkooressiksiksi, niin ilmoita asiasta osoitteella: ville.jurvanen@careliaforest.fi. Laita viestiin yhteystietosi.

Imatran kaupunki / Erik Forstén

ja

CareliaForest Consulting Oy / Raimo Asikainen